

Nro. 34.

A' FELS. R. TSÁSZARNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Octobernek 26-dik napján 1798-ik
esztendőben.*

Austriai Birodalom.

Morva Országban, a' Kromaueri uradalomhoz tartozó *Nagy-Tajax* nevü helységben, egy *Neubauer Lörintz* nevü lakos, a' múlt *Septemberi* rekrutirozás alkalmatoíságával, tsupán Fels. Fejedelmünkhöz való szives jobbágyi hivségéből, három egy hálsal született 22 esztenuös fiait, *Lörinczet*, *Márkot*, és *Jósefet*, a' kik mind hárman igen egészséges és jó növésü ifják, Ő Felsége hadi szolgálatjára szánván, a' *Znaimi* kerületbeli Kórmányszékhez vitte, a' kik mind harman azon végre alkal-

matosoknak találtatván, assentiroztattak. Ezen sok tekintetben emlékezetre méltó dolog Ő Cs. K. Felsége kegyelmes színe eleibe terjesztetvén, azt különös megélegedéssel venni, és azon három rekru-ta attyoknak hiveségét egy emlékeztető arany medalliával kívánta Ő Felsége megjutalmaztatni, a'melley hogy közönséges helyen adattasék nékie által, parantsolat adott azon kerületbeli Kapitány-nak. — Egyszermind egy olly kegyelmes rendelés adatott a' Fels. Cs. K. udvari hadi Kancellariának, hogy azon 3 katoná fitzkót, édes attyok, és ön-nön magok kívánságok szerént, ha lehetséges lehet, egy regementhez, és egy compániához adja, 's idővel talentomaikhoz, és magok viseletekhez képeft promovealja.

Egy ezen folyó hólnapnak 13-ikán költ Cs. K. parantsolat szerént, ennekntánna senkiinek sem szabad külső Országon, semminémü irást ki nyomtatni, hanemha azt előre a' Hazabeli Könyvvisgálok eleibe terjeszti, 's ezektől szabadtságot nyer annak külföldi sajtó alá való adására.

Német Ország.

A' Rastadi Congressuson lévő Német Deputatió-nak által adattatott Francia ministeriális Pro-memoriának további folytatása:

A' 20-ik Messzidori, az az, 8-ik Juliusi vála-szában azt kívánta a' Német Deputatió, hogy határozatasék megvilágosán, mit kellyen az egyhá-zi Fundatióknak dependentiáikon érteni? Ugyan akkor, a' midőn ezen szónak megvilágosittatását kívánta a' Német Deputatió, a' leg tágasabb érte-lemben vévén azt, maga megmagyarázta. Ahoz-képeft az alább irták is készek a' nevezett *depen-dentiákon*, az egyházi birtokokat, fundatiókat, is-potályokat, egyéb szegények számokra rendelt

institutumokat, universitásokat, iskolákat, árvák, 's özvegyek fel-segélésekre tett hagyományokat, és több eféle világi 's egyházi corporatiókat érteni. És ezen által engedtetésben valamint az ingó, úgy az ingatlan jószágok is bé foglaltatódnak. Az interesen lévő töke pénzek azon részen lévő uradalmakhoz fognak tartozni, a' mellyekben vagyon az interest bé vevő kassza. — Az ezen jószágokon fekvő terhek, továbbá is azokon fognak maradni. — Ezen kérdésre nézve: kiéi fognak ezután lenni a' Rénus pal partyán lévő fundatióknak, Rénus jobb partyán lévő dependentiaik? ezt a' közönséges principiumot kelle ennekutánna megtartani, hogy azok azon fejedelmeknek adattalsának által, a' kiknek uradalmaikban fekszenek.

5). Az alább irtaknak 4-ik *Messzidori*, az az, 22-ik *Juniusi* Jegyzéseknek 3-ik cikkelyében, az Imperiális Nemesség eránt tett rendeleteikben semmi sem fog meg változtatni. Az 1-5ő *Thermidori* (19-ik *Juliusi*) Jegyzéseknek 5-ik cikkelyében oldalaslag tett meg jegyzéseket most leg utólszor ismét említik, hogy a' Német Országi Nemesség sorának meg jobbitása erant tett kivanságai, a' Francia Respublikának sarkalatos principiumaival, és constitutionalis törvényeivel, mellyektől el távozni tellyességgel nem lehet, egy átallyában ellenkeznek.

6). Már másutt is meg jegyzették azt az alább irtak, hogy valahányszor ök igazságos kivanságaikból valamit engedtek, mind annyiszor alkalmatosságot vett a' Német Deputatio a' magáéinak szaporításokra, és mindenkor idegenebb lett a' békességnek tökéletességre való vitéletől. — Ez a' meg jegyzés leg inkább az adósságról szóló cikkelyt érdekli, a' melly igen fontos tárgy a' Német Birodalomra nézve, és a' melly eránt a' Directorium is minden lehető mérséklést mutatott. — Et.

ről a' Fr. követségnek 14-ik *Floreáli* (3-ik *Majusi*) Jegyzésében elsőben ki nyilatkoztatott czikkelyről, ekként emlekezett az 1-ső *Thermidori* Jegyzésében: „A' közönségesen bé vétetődött principium szerént, a' Fr. Respublikának által engedtetett tárgyakon fekvő adófságok, a' compensatióra adatott tárgyakta tétettsenek által. Ez a' rendelés, a' melly alól még a' papi Választó Fejedelmek sem vétetődnek ki, meg változhatatlan.“

„Még is mindazonáltal, a' békefséges alkudozásnak meg könnyebítésére nézve arra határozta meg magát a' Fr. Respublika, hogy a' tartományoknak és gyülekezeteknek adófságaik, ki vévén a' Francziák ellen folytatott háborúra tett költségeiket, az által engedtetett tartományokon maradjának. Innen világosan ki tettik, hogy minden törvényesen tett, és a' tartományoknak, 's gyulekezeteknek közönséges szükségeikre fordított költségeknek terhétől meg kívánnya a' Fr. Kormányfészék a' Német Birodalmat szabadítani, és hogy egyedül az ollyatén adófságokat akarja a' Rénus jobb partján lévő, 's compensatióban adattatandó vidékekre által tétettetni, a' mellyeket vagy önnön magok a' fejedelmek és uraságok tsináltak, vagy a' Német Ország által Fr. Respublika ellen inditatott háborúra fordítottak. És ez, valamiképen a' N. Birodalomra nézve igen hasznos, úgy a' Fr. Respublikára nézve is igen ditsőséges áldozat. — A' mi pedig a' Franczia truppok által kivánt contributiók miatt tsinált adófságokat illeti; szükség lészzen ezt meg jegyezni, hogy nem a' Franczia Nemzet, hanem Német Ország okozta a' háborút, és ez olly historica igazság, mellyet semminémű szin alatt nem lehet meg-tagadni. Hogyha tehát a' Francziák a' magok törvényes védelmezések végett kéntelenek voltak a' Német földre által jönni, nem lehet az ott való tartózkodásokat nékiek vétkül tulajdonítani; nem lehet az az által okoztatott adófságot a' meg

nem támadó Statusra fordítani, hanem inkább azokra a' fejedelmekre, a' kik azt a' fegyver fogásra kényszerítették; következesképen reájok, és a' Birodalomra kell azon adótságok terhének háramlani. Illyenképen tellyesféggel el nem áthatnak az alább irták a' 28ik *Fructidori* (14-ik *Septemberi*) válaszadásoknak 2-ik cikkelyétől, melly a' jelenvalóban is bé vagyon foglaltatva, még pedig ezen hozzá adással, hogy a' mi a' Rénus két partyain fekvő tartományokat illeti, azokra nézve, azon adótságokat fogja a' Fr. Respublika magára vállalni, a' mellyek az annak esett Országoknak házára fordítottak.,,

(A többi mászszor következik.)

Nagy Britannia.

Soha sem vólt *Londonnak* nagyobb öröme annál, a' mellyet a' *Nelson* győzedelmének kellemetes hire benne gerjesztett, a' melly *Britanniának* minden ekkoráig történt tengeri győzedelmei közt leg ditsőségesebnek tartatik. Azt a' postát, a' ki ezen győzedelemről szóló levéllel a' Királyhoz *Weymouthba* küldetett, egy uton álló tolvaj megtámadta, pénzét, 's papirofsait el vette; hanem mihelyt meg értette, hogy azon levelekben *Nelson* Admirálisnak Tuloni Fr. flottán vett ditsőséges győzedelme adatik a' Király tudtára, maga is nagyon örvendett, és vissza adván a' postának a' leveleket így szólott: *Siefs ezeket a' Királynak meg vinni!*

A' győzedelmes Angliai flottan lévő Anglus tisztek közzül némelleyek eleven szinekkal festvén le az *Alexandria* mellett történt tengeri tsatát, a' többek közt azt jegyzették meg, hogy *Brüyes* Fr. Admirális készen várta a' *Nelson* flottáját; hogy az ő oda lett érkezése előtt már hadi rendbe

állította hadakozó hajóit; hogy mihelyt *Nelson* oda ért, mingyárt meg kémleltette az ellenség erejét; hogy az ellenek ment Anglus hajók által döfvén a' Fr. linea hajók hadi rendjét, két tűz között fogták azokat, 's olly nagy zürzavarba ejtették, hogy magokat sem tudták védelmezni; hogy a' Francia *Admirális* három sebét vévén a' tellén, egy ágyu golyóbis által két részre szakasztott.

Bonaparte Egyiptomi expeditiójáról ezeket írták *Londoni* barátjaiknak; hogy ő 5000 főből álló katonai őrizetet hagyott *Alexandriában*, és mind a' váraft, mind annak kikötő helyét jó védelmező állapotban helyhez tette; hogy az ott lévő Fr. szállító hajóknak elrontásokra bombakészítő kemenczéket, és ágyuzó hajókat kért *Nelson* *Admirális* a' Török udvartól; hogy a' maga ostromló ágyuit *Alexandriában* hagyta *Bonaparte*; hogy *Kajró* városáig három tsatán kellett nékie által bujni; hogy a' fegyver, éhség, szomjuság, rettentő melegség, és nyavalyák sok katonáit meg eméltették; hogy *Suez* és *Damiette* városoknak el foglaltatásokra is katonákat küldött, de minémü ki menetellel, nem tudatik; hogy egy talpallatni földel sem bir azon kívül, a' mellyenn meg állapodik 's a' t.

A' *Londoni* levelek is ilyenképen adják azt elő. Ellenben:

A' *Francia Respublika.*

barátjai és Zsurnalisták különbözőképen álmodoznak a' felől, a' *Palermoi* Fr. Consul *Lachevardiere* tudositása után, 's azt állítják *Bonaparte* Vezérről, hogy ő már *Syriában*, *Asiának* egy nevezetes tartományában legyen; hogy az *Alexandriai* commandirozó Fr. Generális, polgár *Kléber*, hideg vérről várja oda az Oroszokat (majd meg fogják azt ezek melegite-

ni) hogy már Szuez városát is el foglalták a' Francziák; hogy az *Eufrates* folyó viz felé vették utjokat, a' melly leg rövidebb a' nap napkeleti Indiára; hogy a' *Malabári* lakosok eleikbe menni, és segítségekre lenni készülnek; hogy sok lovat, és te-reh hordó tevéket szerzettek Egyiptomban; hogy mihelyt a' *Malabári* tenger partokhoz ér *Bonaparte*, azonnal meg fogja ottan az Anglusokat támadni, és az Angliához tartozó Indiai örökségeknek el foglaltatások által, fog magának a' tengeren vissza jövetelre való utat készíteni; hogy már sok ezer emberrel szaporította armádiáját, 's a. t. Ugy de ki által tudosítatott ő ezekről, hiszen azon posta hajót, mellyet *Bónaparte* Tulongba akart vissza küldeni, *Nelson* Admiralis el fogat-tatta, és olly szoros vigyázat alá rekelztette az *Alexandriai* kikötő helyet, hogy abból senki se ki, sem be nem mehet az Anglusok hírek es akaratjok nélkül.

A *Tulongból* Korzikába küldetett Fr. hajók szeretséssén vissza eveztek oda. A tengeri dolgokra ügyelő Fr. minifter *Pleville Peley* a' *Corzyrai* szigetbe való menetelre parantsolatot vett.

Olasz Ország.

A' Fr. Directoriumnak, *Cisalpina* és *Római* Respublikák Constitutiójában tett változtatásai nem kevés idegenséget gerjesztettek azoknak patriotalakosaiban. Az utólsóbb Respublikának békételen lakosai töbnire *Nápoly* Országba költöztek által, és hazájokba küldözni szokott leveleik 's titkos embereik által kívánnyák a' béketelenséget élelteni, és terjeszteni. — A' miólta a' *Cisalpina* Respublikában az a' hir lábra kapott, hogy annak sokáig állandosága nem leszen, hanem, hogy ismét a' régi alkotmány fogna ottan fel állittatni, ujjabb erőt

és bátorságot vettek ennek meg nem hült barátjai, és ha újabb háború találna lenni Olaszországban, nehezen fogna azt a' Fr. Respublika maga valóságában meg tartani.

Azonközben, hogy *non puturam* ne esen rajtok, minden esetrekézfzen tartják magokat. Az ott lévő Fr. armádia naponként mind több több seregekkel szaporittatik. *Brüne* Fr. fő vezér pedig minden vég-helyeket szorossan meg vizsgál, 's mindenütt megtefzi a' szükséges rendeléseket. *October 5-ikén* Bononiában vólt, a' honnan, az ott lévő truppoknak mustrájok után, *Módenába* és *Reggióba* utazott.

A' Római Respublikában ujobban 600000 piasterből álló erőszakos költsönözés irattatott ki, a' melly annak 8 osztályaira, azoknak nagyságok és népefségekhez kepest fel is osztattatott. A' kinek 300 Skudinál kevesebb esztendei jövedelme vagyon; vagy a' kinek 8 gyermeke, és 1000 Skudi jövedelme vagyon esztendőnként, az semmit sem tartozik fizetni. — — A' fizetésnek 2. hólnap alatt, három egyenlő részben, végbe kell menni, vagy kész pénzben, vagy veretlen aranyban és ezüstben, vagy papirosban. — A' *Rómában* találtatott Fr. emigránsok meg fogattatván, az Angyal vári tömlöczbe tsukattak, 's minden írásaik le petséltettek.

Nápoly Országban igen nagy tűzefséggel folynak a' hadi készületek. A' papság különösen segiti e' dologban a' Kórmányszéket, a' mennyiben nemtsak magánofsan, hanem a' közönséges helyeken is, a' vallásnak, Királynak, és a' Hazának fegyverrel való védelmezésére serkengetik férjfi halgatóikat. — Minthogy a' *Tuloni* Francia flottának Anglusok által lett el rontatása után egész bátorságban lehet *Sicilia*, minden ottan lévő ha-

di seregek Nápoly Országba menni parantsoltattak.

A' *Cagliari* városan történt szerentsétlenségnek historiajához ezéket is hozzá kell adni. 1). hogy az Anglus Consul kvartélyán kívül, senki hajlékának nem kedveztek az ottan ki szállott Tunisi haramják, még a' Franczia Consulének sem, hanem minekutánna mindenét fel dúlták, 's magát, feleséget, 's familiáját alsó köntösökből is ki vetkeztették volna, a' több foglyokkal együtt, porázra füzve a' hajóra vitték, és sok esedezései után botsátották vissza egészen ki pusztított szállására. — 2). Hogy a' rabságra vitettek közt, sok fő emberek, papok, és hadi tisztek vóltanak. — 3). Hogy azon asszony személyek, a' kik azon kegyetlen haramják dühös buja kivánságoknak nem engedtek, halállal petsételtek bé tiszta életeket. 4) Hogy a' *Cagliari* kikötő helyben lévő Fr. fregátnak Com-mendánsa üzöbe vette ugyan a' Tunisi haramjákat, de utól nem érhetette őket. — 5). Hogy a' Fr. Directorium válalta magára, a' rabságra vitetett személyek' óltsó arron való ki váltatásoknak, *Tunisi* Kormányfizek előtt leendő eszközöltetését.

Helvétziai Respublika.

Ezen köz Társaság' törvényhozó Tanátsai *October 4-ikén* tartották leg első gyülléseket *Lucern* városában. A' Directorium, melly elébb által ment oda azoknál, egy különös Jelentést küldött első gyüllésekbe, mellyben elsőben is sok szerentsét kívánt el kezdett foglalatofságaiknak folytatásához, annakutánna árrol tudositotta őket, hogy *Arauból* lett el jövelektől fogva, a' Fr. Respublikával kötött alliantziájoknak ratificaltatása is fel váltatott, és hogy a' Helvécziai Respublika mostani Constitu-

tionalis valósága tökéletesen meg erősítettett légyen az által.

E' mellet arról is tudositotta a' Directorium a' két Tanátsot, hogy Európának környülállasai egy kevés idő alatt nagyon meg változtak, és hogy nem békeiséget, hanem inkább háborut jelentenek annak tsillagzatjai, és mivel Hazájokat könnyen érdekelheti az ellenség, el kerülhetetlemül szükség lészzen azt jó védelmező állapotba helyhezteni, erre pedig sok költség kívántatik. — Egy második levelében nagyon köszönte a' Directorium a' Schauenburg Fr. Generalis, és a' Helvécziában lévő Fr. ármádiának képében, hogy közönséges meg határozás által nyilatkoztattak ki a' magok velek való meg elégedéseket. — Egyszersmind avval kérkedik a' Directorium, hogy tellyes bizodalommal viseltsenek eránta a' Fr. Kormányszék és a' Helvécziában lévő Fr. Agensek 's Consulok.

A' 2-ik *Octoberi* Graubündeni tudositások szérént, azon Canton a' régi bé vett szokás szerént meg innepelvén a' régi szövetség napját, 's azon közönséges gyüllést tartvan, egy közönséges áhetatofságra szentelt napot rendelt, és 6000 főből álló önkényen való hadi népet állított ki határjainak védelmezésére. E' mellett azon végzéseket, is, a' mellyeket nem régiben hozott a' közönséges gyüllésben, el törölte, és azt végzette, hogy a' *Chur*-ban lévő Fr. Residens *Guiott* polgár tovább ottan meg ne szenvedtessék.

Elegyes Történetek.

A' *Konstáncziná* polyban lévő Anglus követnek *Lord Spencer Smithnek*, egy igen gazdag szerzámmokkal fel ékesített *Arábiai* paripát ajándekoztott

a' Török Császár. — *Bonaparténak* egy olly levelet közlötte a' *Reis-Effendi* az Orosz és Anglus követekkel, a' mellyet egy Török fregat, egy Egyiptomból Tulonba utazni akaró Fr. posta hajótól vett el, és a' mellyből azt lehetett érteni, hogy legelsőben is *Bombay* ellen fogna *Bonaparte* marsirozni. — (*Bombay* napkeleti Indiának, Persiai tenger öbléhez nem messze fekvő tartománya, mellynek anyja várasa hasonló nevet visel.) — A' Fényes Porta igen kemény parantsolatot adott az eránt ki, hogy minden *Konstánczinápolyban* lévő Francziák jelentsek magokat 3, nap alatt. A' ki nem engedelmeskedik, spionnak tartatni, és mint ollyan meg is fog büntettetni. —

A' *Nelson* által el fogatott Francia tisztek, olly fel tétel mellett, hogy mind addig, mig fel nem váltatnak, nem fognak Anglia ellen szolgálni, haza botsátattak. — — A' Cs. K. Olasz Országi ármadiánál sok Cisalpinus szökött katonák vesznek szolgálatot. — A' Római Respublika ármadiája 40000 emberből állónak lenni mondatik. —

Az *Ankónai* erőtséget és kikötő helyet nagyon erősíteti a' Fr. Respublika. — Az *Adriaticumi* tengerben lévő Fr. hajók 4. Török kereskedő hajót rablottak ottan el. — A' leg vénebb emberek sem emlekeznek arra, hogy annyi pénz lett volna valaha *Londonban* és *Angliában*, mint most. — Egy bizonyos Európai hatalmas udvar hólnapoként 3000 tallért ad a' Sz. Pápának, a' ki minden külső pompa nélkül él Florentziának szomszedságában lévő *Carthusianusok* klástromában.

Az egész *Batávia* Respublikában el töröltettek a' czéhek, és az efféle több corporációk. — *Nelson* Admirálisnak és az ő győzedelmes flottáján

lévő Kapitányoknak polgári just ajándékozott *London* várasa. — Azon brilliantos bokréta, mellyet *Nelson* Admirálisnak, ajándékozott a' Török Császár, 80000 piafterre betsültetik. — A' *Corzirai* szigetben lévő Fr. katona őrizet 4000 főre tétetik. —

A' fényes *Porta* 100 ezer emberből álló armádiát készít a' Francziák ellen. — A' Cs. K. *Velencei* fegyver-tárban, és ágyú öntő kementzékben éjjel nappal forr, a' munka. A' *Velencei* tartományokban öt annyi bor termett ez idén, mint az ennek-előtte való esztendőben. — *Moguncziában* el töröltetett az *Universitás*, mellynek helyében egy centralis oskola fog fel-állítatni. — A' *Nápoly* Országgal határos *Római* tartományoknak lakosait minden fegyvereiktől meg fosztották a' Francziák.

Magyar Ország.

Néhai Mélt. *Buzini Gróf Keglevics József*, Sz. István Apost. Király vitézi Rendjének *Commendatorja*, Cs. K. fő Lovász Mester, *Komornyk*, és belső *Status Tanatsos*, *Tekint. Torna Vármegyének Fő Ispánnya*, Ő *Excellentziája*, a' múlt *Septemberben* *Tornán* meg halálozott, 's ugyan ott azon hólnapnak 24-ikén, sok *Vármegyebéli Nemes-ség* jelenlétében fényes halotti pompával el is temettetett.

* * *

Igen idegen vendég az a' *Magy. Haza* állapotjának esméretében a' ki azon hasznos, és a' mezeigazdaság tökéletéftésére tzelzó *Szarvasi* institutumot nem esméri, mellyet oda való *Evangelii-*

us Predikátor T. T. *Teschedik Sámuel* Ur egynéhány esztendővel ennekelötte, tulajdon költségén ottan fel állított, 's olly tökéletességre is vitt, a' mellyen minden jó hazafinak szive örvendett, 's ezer meg ezer áldást mondott a' nevezett Tiszt. Ur fejére. — Sok olly jó ifjak neveltettek azon *oeconomica* oskolában, a' kik már most, ki nagy uradalmakban, ki magok örökségeikben, ki más oskolákban, mint p. o. a' *Keszthelyi Georgiconban*, előmenetelenen folytatták 's tanítták a' mezey gazdaságot.

Minekutánna azon hasznos Institutum meg szaporodott, és a' fent nevezett Tiszt. Ur, magától elégtelen lett volna annak további fenn tartására: mostan uralkodó Fels. Fejedelmünk kegyelmes színe eleibé terjesztette a' maga ebbéli tehetetlenségét, 's segítségért esedezett Ő Felsegénéél. Minekutánna tehát Fels. Urunk, mind a' Fels. Kir. Helytartó Tanács, és Kir. Kamara, mind Tek. Békés Vármegye, és a' Nagy-Váradi Tudománybeli Kerületnek Directoriuma által annak hasznos vóltáról elegendőképen tudosítatott volna, a' Magy. Nemzethez vonzó különös kegyelmessége szérent, következendő czikkelyekből álló végzést méltóztatott a' fent nevezett *Szarvasi* industrialis Oskoláról, 's annak első alkotójáról ki adni.

1. Minthogy azon hasznos Institutum maga magát ajánlya, és egyedül a' Nemzeti industriának, és Oeconomiának tökéletésítésére czéloz: tehát Ő Cs. K. Felsege is, mint Nemzetünknek jóltévő atya, kívánna azt meg erősíteni, 's kegyelmes szárnyai alá venni.

2. Addig is, mig a' Kir. Magyar Universitásnál, és a' több Magy. Akademiáknál hasonló jó Institutumokat fel állítani lehetne, mind a' trivia-

lis, az az, falusi iskolák igazgatásokra készülő Candidatusok, mind mások, minden állapot- és valóságbeli különbség nélkül, a' fent nevezett, igen érdemes férfiú T. T. *Teschedik Sámuel* Úr igazgatása alatt oktattatásának a' mezei gazdaságnak minden czikkelyeiben, még pedig theoretice és practice, hogy ékkepen azon felette hasznos Institutumnak halzna, mind az egész Magy. Hazára, mind az Ő Felsége szomszéd tartományaira ki terjesztődjön.

3. E' végre, minden tudománybeli kerület, egy trivialis iskolára készülő Candidatust küldjön elzsendőnként azon Institutumba, a' kik abban való tudományaiknak el végződése után, T. T. *Teschedik Sámuel* Ur tanubizonyság levele mellett, mások előtt, készületjeikhez illő hivatalokra emeltetésének.

4. A' mennyi székes föld fog a' practica economica próba tételekre kivántatni, minél előbb lehet, annyi vétetődjön árendába a' közönséges Oskolai fundus által. — És, hogyha ezen mivelő földek távol esnének *Szarvastól*; tehát a' Tanítóknak és Tanulóknak alkalmatosságokra nézve, egy nyári épület építettessen azokon, a' közönséges költségből. Melly eszközöknek egyetlen egy végek a' lészén, hogy ezen Kir. óltalom alá vétetett közönséges economico - practicum Institutum szerentsés, és minden akadály nélkül való előmenetelt tehessen.

Végezetre arról is kegyelmes rendelést méltóztatott Ő Felsége tenni, hogy a' *Szarvasi* nemzeti iskola, valamint eddig, úgy ennekutánna is az *Augustana Confession* lévőknek vigyazások, 's igazgatások alatt legyen, és hogy a' *Nagy-Váradi* tudománybeli kerület Directorának kormánya, egyedül

ezen oeconomico practicum Institutumra terjesztőd-
jék ki.

* * *

Heves Vármegyében, Gyöngyöfsön September 30-ik napján. Tekint. Nagy Margit Asszony, néhai N. N. és Vitézlő Páldy Mihály Úrnak nagy lelkű Özvegye, minekutánna egyetlen egy hajadon, és életének leg szebb virágjában el hervadt kis asszonyától meg folytatótt volna, tulajdon szorgalmatos gazdasszonysága által szerzett javait, leg jobb végre fordítani kívánván, városunk kebelében lévő 5-ik és 6-ik oskoláknak, mellyek mind ekkoráig, a' szükséges költségeknek hejánofsága miatt, fel nem állíthatók, fel állítására 6000 forintokat ajándékozott. Melly adománya jóltévő Asszonyunknak a' Fels. Kir. Helytartó Tanács által, Ő Kir. Felsége tronusa eleibe terjesztetvén, Ő Kir. Felsége is ezen köz Jónak előmozdítására tzelzó szándékat a' nevezett kegyes Asszonyságnak kegyelmessen tellyesíteni, és az eránt való Királyi rendeléseit már ki is adni méltóztatott, a' mellyek szerént a' majdan bé álló oskolai 179⁸-ik esztendőben, a' 6-ik oskolák városunkban el kezdődnek. A' Tanítók a' T. P. P. Franciscanusok közül nevezettek ki, a' kik a' köz Jóhoz vonzó jó indulatjokból, a' fundationnak kevés voltához képest, kevesebb fizetésért is, magokra válalták a' tanítást.

Éltesse az Ur Isten oskolainknak ezen nagy Napját, kinek örökös emlékezetet érdemlő példáját mások is követni kívánván, oskolaink boldogságának föregbitesére szánt adományaikat napönként szaporitják. — Mi pedig arra ösztönöztetünk, hogy a' tanuló ifjuságnak, nemcsak polgár lakosainknál, hanem a' nagyobb Méltóságoknál és Nemességnél is elegendő izállást készithessünk, és ne

tsak a' tudományokban, hanem a' jó erköltsökben is gyarapithasuk.

* * *

A' *Jászberényi* R. Catholica Gyülekezetnek nagy érdemü Plebánusát, T. T. *Rigó Ferencz* Urat a' *Dombói* Apaturságra emelni méltoztatott Fels. Urunk.

* * *

A' *Pétervárad* Posta Controllor *Rasch István* Ur, azon rangal a' *Köszegi* Cs. K. Fő Posta Hivatalhoz tétetett által, ennek helyére pedig az ezen Fő Posta Hivatalnál Expeditorságot ditsiretesen viselt *Csányi István* Ur küldetett.

* * *

Mélt. Gróf *Gyulay Ignác* Cs. K. General Major Urnak, Tek. *Arad* Vármegyében fekvő *Panad* nevü Kamaralis helyseget, az avval határos *Sunka* nevezetü térséggel együtt adni méltoztatott Fels. Urunk.

D. D. S.